

Svar på Stefan Hannas interpellation om ekologisk mat 2019-02-01

Stefan Hanna har frågat mig följande frågor:

1. Finns det några rimliga skäl till varför inte kommunens målsättningar kopplade till ekologisk mat ska revideras?
2. Är målsättningen om 100% ekologisk mat förenlig med kommunens nya civilförsvarsansvar?

Kommunfullmäktige tog 2014 målet att Ekologiskt producerade livsmedel i verksamheter finansierade av Uppsala ska vara 100 procent år 2023. Jag ser ingen anledning att sänka den ambitionen. Att maten som våra barn, unga och äldre äter ska vara fri från bekämpningsmedel, odlad utan konstgödning och med högre djurskydds-krav är viktigt av flera skäl. Det handlar både om folkhälsa, främjande av en giftfri miljö, biologisk mångfald, rent vatten och säkrad livsmedelsförsörjning.

Det är sant att skördarna kan bli högre när man använder konstgödning och bekämpningsmedel. Men skillnaden är inte så stor. Enligt en studie i tidskriften Agricultural Systems ger en ekologisk odling i höginkomstländer i snitt 80 procent av den skörd som oekologiska odlingar ger.

Däremot ser det annorlunda ut i andra delar av världen. I de områden där mer mat behövs är det vanligt att skördarna till och med ökar med ekologiska metoder. Miljontals småbrukare i Afrika, Asien och Latinamerika har övergett kemikaliejordbruket och börjat satsa på ekologiskt istället. De lyckas odla ekologiskt i kruttorr mark, med hjälp av kompostering och snillrika bevattningssystem. Det ger ofta lika stora eller större skördar, bättre betalt och lägre utgifter.

Idag produceras tillräckligt med mat i världen för att mätta alla. Problemen handlar snarare om konflikter och vem som har makt över maten och jordarna. Att mycket mat försvinner på väg från åkern till magen är ett annat problem. I dag kastas ungefär en tredjedel av de livsmedel som produceras i världen. En stor del av matavfallet är så kallat matsvinn som hade kunnat undvikas. I FN:s Agenda 2030 har 17 globala mål antagits för en hållbar utveckling, varav ett rör ansvarsfull konsumtion och produktion. Ett delmål är att till 2030 halvera det globala matsvinnet per person i butik och i konsumentledet och att minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förluster efter skörd. Det är också ett mål som lyfts fram i den svenska livsmedelsstrategin som klubbades i riksdagen 2017.

FN:s hungerexperter har ett annat råd till oss i den rika delen av världen: om vi vill göra något för alla miljontals svältande människor, så är det att äta mindre kött. Det är också ett bra råd när det gäller att trygga livsmedelsförsörjningen för en växande befolkning i världen. Idag användes ofantliga arealer i världen för att producera djurfoder. Arealer som istället kan användas till att odla grödor som direkt hamnar i människors magar. Och till att återställas till skogsmark för att öka kolsänkorna i världen.

I Sverige har vi, enligt siffror från jordbruksverket, mer än fördubblat vår köttkonsumtion på 20 år (från 25 kg/person och år 1987 till mer än 50 kg 2017) Nästan hela ökningen handlar om importerat kött. Idag ser vi att allt fler minskar sin

köttkonsumtion av klimatskäl. Om vi svenskar bara skulle äta svenskt naturbeteskött så skulle det ge stora positiva climateffekter samtidigt som vi ser till att hålla landskapet öppet och gynnar den biologiska mångfalden. I Sverige har vi idag också mycket jordbruksmark som ligger i träda och skulle kunna brukas.

Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogrammet reviderades senast i maj 2018 med tillägg av två nya etappmål. Vid 2018 års uppföljning av planer och program (KSN-2018-3089) beslutades att tidigarelägga kommande revidering från år 2020 till år 2019. Vid nästa revidering kommer den senaste utvecklingen inom området hållbar livsmedelsförsörjning att beaktas. Likväl kommer erfarenheten från fem års arbete med målet 100 % ekologiska livsmedel att beaktas. Idag har vi nått nästan halvvägs, siffran för hela kommunen 2018 är 44 %. Måltidsservice ligger ännu högre, på 49,1 %.

En utveckling av livsmedelsområdet inom miljö- och klimatprogrammet kan förtydliga kommunens ambition för en hållbar livsmedelsförsörjning.

Det är tydligt att det behövs en rad olika typer av åtgärder för att minska livsmedelsförsörjningens miljö- och klimatpåverkan. Ekologiskt lantbruk är en praktik under utveckling som baserar sig på principer som går att finna bland de 17 globala hållbarhetsmålen.

År 2015 togs beslut om återinförande av en planering för ett civilt försvar. Kommunernas roll och ansvar för livsmedelsberedskapen i Sverige i stort har ännu inte tydliggjorts. Hur civilförsvarsplaneringen stärker eller krockar med Uppsala kommuns målsättningar i miljö- och klimatprogrammet är inte kartlagt. Uppsala kommun arbetar dock på olika sätt för att säkra tillgången på livsmedel, inklusive dricksvatten, vid en kris. Bland annat genom att informera om hur den enskilde kan stärka sin egen krisberedskap med bland annat livsmedelsförråd. En särskild nödvattenplanering pågår för att säkra tillgången på dricksvatten under olika störningar.

När det gäller livsmedelstrygghet och kommunens förmåga att, vid en kris, förse alla med mat är det viktigt att vi har ett jordbruk som är så lite beroende av insatsvaror utifrån som möjligt. Det säger sig självt att ett jordbruk som är beroende av konstgödsel, bekämpningsmedel och drivmedel producerat någon annan stans i världen blir mer sårbart. Det är det beroendet vi måste minska för att öka livsmedelssäkerheten i kommunen och i landet.

Rickard Malmström, kommunalråd (MP) med ansvar för klimat och miljö